

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክየኢኖቬሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴርየ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

መ/ቤቱ የተመደበለትን በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢኖቬሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ሥራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው።

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 እና በማሻሻያ ቁጥር 1146/2011 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን ሲሆን፤ ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው። እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል።

አዲታችን፡-

- የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶችን ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል።

ከዚህም በተጨማሪ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑን በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውነናል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት መ/ቤቱ ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በመ/ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ☛ □□□ /የዕርዳታ/ የብድር ሂሳብ ሪፖርት፤
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ☛ የዝውውር ሂሳቦች ሪፖርት፤
- ☛ የተሰብሰቢ ሂሳቦች ሪፖርት፤
- ☛ የተከፋይ ሂሳቦች ሪፖርት፤
- ☛ የሂሳብ ሚዛን ሙከራ፤

ለአዲት አስተያየቱ መሠረት የሆኑት ጉዳዮች፤

የኢኖቬሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት እና በመንግሥት ሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት የተዘጋጁ እና የተሰበሰበው ገቢ፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን የጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

1. ለተለያዩ ሥራዎች መስክ ለሄዱ ሰራተኞች በተመሳሳይ ቀናት ከ3 ቀን እስከ 6 ቀን በድጋሚ በመክፈል በድምሩ 13,734.00 አላግባብ ለውሎ አበል በብልጫ የተከፈለ መሆኑ፤
2. በ2013 በጀት ዓመት ለተሰጡ የተለያዩ አገልግሎቶች (የሆቴል መስተንግዶ፤ የማስታወቂያ አገልግሎት፤ የመኪና ኪራይ) በድምሩ ብር 1,341,694.59 ከበጀት ዓመቱ ውጭ በ2014 በጀት ዓመት ተከፍሎ በወጪ የተመዘገበ መሆኑ፤
3. የሚኒስቴር መ/ቤቱ በቡራዩ ከተማ እያስገነባ የሚገኘውን የልዩ ተሰጥኦና ተውህቦ ት/ቤት የግንባታ ስራ የሱፐርሺዥን ስራ ለሚያከናውኑ ሰራተኞችና ሥራውን ለሚከታተሉ አመራሮች የምሳ መስተንግዶ እንዲሰጥ በተፈቀደው መሠረት ከሐምሌ/2013 እስከ ጥቅምት/2014 እና

- እንዲሁም ከታህሳስ/2014 እስከ የካቲት/2014 በድምሩ ብር 1,358,862.18 ለመስተንግዶ የተከፈለ ሲሆን መስተንግዶውን የተጠቀሙ ሰራተኞች ስም ዝርዝርና የተጠቃሚዎችን ብዛት የሚገልጽ ማስረጃ ያልቀረበ በመሆኑ የክፍያውን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ ያልተቻለ መሆኑ፤
4. መ/ቤቱ የዳታ ሴንተር ዕቃዎች ከውጭ ሀገር ላስመጣበት የቀረጥና ታክስ አገልግሎት ከበጀት ተቀናሽ ክፍያ ብር 2,236,729.00 በወጪ የተመዘገበ ሲሆን ዕቃዎቹ ለመ/ቤቱ ለመድረሳቸው የዕቃ ገቢ ደረሰኝ (ሞዴል 19) ያልቀረበና የታክሱን ሂሳብ የሚያመለክት የጉምሩክ ኮሚሽን የዕቃ ዲክላራሲዮን ያልቀረበ መሆኑ፤
5. ለዕቃና አገልግሎት ግዢ በቅድሚያ ከተከፈለው ሂሳብ ውስጥ በድምሩ ብር 10,880,881.28 በተሰብሰቢ መያዝ ሲገባው የሚገዛው ዕቃ ተጠቃሎ ገቢ ሳይደረግና አገልግሎት ሳይቀርብ በወጪ የተመዘገበ መሆኑ፤
6. ሂሳቡን ለመመዝገብ ምንም ዓይነት ማስረጃ ሳይቀርብ ለሂሳብ ማስተካከያ በሚል በድምሩ ብር 12,038,995.50 በተለያዩ የወጪ ሂሳብ መደቦች በዴቢት እና ብር 12,038,995.50 በተከፋይ ሂሳብ መደብ በክሬዲት የተመዘገበ መሆኑ፤
7. በድምሩ ለብር 255,257.70 የክፍያ ማስረጃ ሳይቀርብ ሂሳቡ በወጪ የተመዘገበ መሆኑ፤
8. በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በተሰብሰቢ ሂሳብ ሪፖርት የተመለከተ ብር 253,373,189.31 በተሰብሰቢ የተያዘበት ጊዜና ከማን እንደሚፈለግ የማይታወቅና ማስረጃ የሌለው መሆኑ፤
9. በተሰብሰቢ ሂሳብ ተቀጽላ ሌጀር በሰኔ 30/2014 በተለያዩ ግለሰቦች ስም በቀሪ ሂሳብነት (Balance) የሚታይ ብር 1,407,145.41 በተሰብሰቢ ሂሳብ ሪፖርት ያልተካተተ መሆኑ፤
10. በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት የተመለከተ ብር 131,833,508.57 በተከፋይ የተያዘበት ጊዜና ለማን እንደሚከፈል የማይታወቅና ማስረጃ የሌለው መሆኑ፤
- በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

ከላይ በተገለጹት ጉልህና መሠረታዊ ልዩነቶች የተነሣ በእኛ አስተያየት የመ/ቤቱ የሂሳብ ሪፖርቶች በበጀት ዓመቱ እስከ ሰኔ 30 ቀን 2014 ዓ.ም ድረስ የተሰበሰበውን ገቢ፤ የተፈጸመውን ወጪና የበጀት አጠቃቀሙን በአጥጋቢ ሁኔታ አያሳዩም፡፡

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

1. ትኩረት የሚያሻቸው ጉዳዮች (Emphasis of Matters)፤

- 1.1. መ/ቤቱ የሆቴል አገልግሎት ለማግኘት ከካፒታል ሆቴል (አዲስ አበባ) ጋር የ1 ዓመት የአገልግሎት ግዢ ውል የገባ ሲሆን መ/ቤቱ ከአዲስ አበባ ከተማ ውጭ ለሚያከናውናቸው ሥራዎች የሆቴል መስተንግዶ ክፍያ ካፒታል ሆቴል በክልሎች ቅርንጫፍ ሳይኖረው በሌሎች ሆቴሎች በተለያዩ ቀናት ለተፈጸመው የመስተንግዶ አገልግሎት በድምሩ ብር 3,493,627.42 ካፒታል ሆቴል ከሌሎች ሆቴሎች ለፈጸመው የሆቴል አገልግሎት ግዢ ለካፒታል ሆቴል የተከፈለ መሆኑ፤
- 1.2. በድምሩ ብር 7,272,177.42 የወጪ ሂሳብ በትክክለኛው ሂሳብ መደብ ያልተመዘገበ መሆኑ፤ በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

2. የሕጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)፤

- 2.1. የጨረታ ማስታወቂያ ሳይወጣ ያለውድድር የቢሮ ኪራይ አገልግሎት ግዢ ተከናውኖ የ1 ዓመት ኪራይ ብር 4,469,820.00 የተከፈለ መሆኑ፤
- 2.2. በድምሩ ብር 9,408,591.00 ተሰብሳቢ ሂሳብ በወቅቱ ያልተወራረደ መሆኑ፤ በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

3. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)፤

- 3.1. የመ/ቤቱ ንብረት አስተዳደር በመንግሥት የንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 እና በተጨማሪም ይህንኑ ለማስፈጸም በወጣው የመንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሰረት የሚፈጸም መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

በዋናው ግቢ አላቂ ዕቃ መጋዘን፤

- የንብረት ገቢ ደረሰኝ (ሞዴል 19) እና የንብረት ወጪ ደረሰኝ (ሞዴል 22) የሚዘጋጀው በአንድ ሰራተኛ መሆኑ፤
- ዕቃ ገቢ ሲደረግ ሞዴል 19 የሚዘጋጀው በኢፍሚስ ሲስተም ሲሆን ወጪ ሲደረግ ግን ሞዴል 22 የሚዘጋጀው በማንዋል አሰራር መሆኑ፤
- መ/ቤቱ ፍላጎትን ያገናዘበ ግዢ ባለማከናወኑ ሺም ብዛት 148 ጥቅም ላይ ሳይውሉ የአገልግሎት ጊዜያቸው ያለፈ መሆኑ፤
- የተወሰኑ ዕቃዎች የቢን ካርድ ምዝገባ ወቅታዊ ያልተደረገ መሆኑ፤

በቋሚ ዕቃ መጋዘን፤

- የንብረት ገቢ ደረሰኝ (ሞዴል 19) እና የንብረት ወጪ ደረሰኝ (ሞዴል 22) የሚዘጋጀው በአንድ ሰራተኛ መሆኑ፤

- ዕቃ ገቢ ሲደረግ ሞዴል 19 የሚዘጋጀው በኢፍሚስ ሲስተም ሲሆን ወጪ ሲደረግ ግን ሞዴል 22 የሚዘጋጀው በማንዋል አሰራር መሆኑ፤
- ከጊዜው ጋር የሚሄድ ባለመሆኑ ለመ/ቤቱ አገልግሎት መስጠት የማይችል ኬብል ብዛት በቁጥር 116 የሚገኝ መሆኑ፤
- አዳዲስ ወንበሮች ብዛት 14 እና በርካታ የአዳራሽ ወንበሮች ያለአገልግሎት በግምጃ ቤቱ ውስጥ የሚገኙ መሆኑ፤
- የተለያዩ የዳታ ሴንተር እና የኔትወርክ ዕቃዎች (ኬብል፣ ዩፒኤስ፣ ሩፍ ኮሊንግ ...ወዘተ) ያለአገልግሎት በግምጃ ቤቱ ውስጥ የሚገኙ መሆኑ፤

በአሸዋ ሜዳ መጋዘን፤

- በ2009 ዓ.ም የተገዙ አዲስ ጀነሬተር ብዛት 1 እና የተለያዩ የሬዲዮ ጣቢያ ዕቃዎች ያለአገልግሎት ተቀምጠው የሚገኙ መሆኑ፤
- በግምጃ ቤቱ ውስጥ በርካታ የኔትወርክ ኬብሎች፣ የዳታ ሴንተር ዕቃዎች፣ የተለያዩ Printer DCP 8110 DN ብዛት 8፣ Dell computer፣ ፎቶ ኮፒ ማሽን፣ ፋክስ፣ ጎማዎች የሚገኙ ሲሆን አገልግሎት የሚሰጡትና አገልግሎት የማይሰጡት ሳይለዩ በአንድ ላይ ተደባለቀው የተቀመጡና መወገድ ያለባቸው በወቅቱ እንዲወገዱ ያልተደረገ መሆኑ፤

በፖስታ ቤት መጋዘን፤

- ከመኪናዎች ጋር የገቡ የተለያዩ ዓይነት የመኪና መለዋወጫ ዕቃዎች፣ መካከለኛ ጎማ ብዛት 64፣ ትንሹ ጎማ ብዛት 57፣ የኔት ወርክ ዕቃዎች በግምጃ ቤቱ ውስጥ የሚገኙ ሲሆን አገልግሎት የሚሰጡትና አገልግሎት የማይሰጡት ተለይተው ያልተቀመጡ መሆኑ፤
- ግምጃ ቤቱ ፍላሽ ያለው በመሆኑ ዕቃዎችን በአግባቡ ለመጠበቅ የማያስችል መሆኑ፤

በሱሉልታ መጋዘን፤

- የተለያዩ አዲስና ያገለገሉ የኔት ወርክ ኬብሎች በካርቶን የተቀመጡ ብዛት 166፣ ተገጣጣሚ ኮርኒሶች፣ ተገጣጣሚ ጠረጴዛዎች፣ ዩፒኤስ፣ የሰርቨር ራኮች፣ ያገለገሉ የእንግዳ ወንበሮች ብዛት 14 ተደባለቀው የተቀመጡ መሆኑ፤ በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

3.2. የመ/ቤቱ የተሽከርካሪ ሥምሪት፣ አያያዝና አጠቃቀም በፌዴራል መንግሥት የተሽከርካሪዎች ስምሪትና አጠቃቀም መመሪያ ቁጥር 32/2004 እና በመንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሠረት መፈጸሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፤

- የ59 ተሽከርካሪዎች የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር (ሊብሬ) የወጣው (የተመዘገበው) በሌላ መ/ቤት ስም መሆኑ፤
- የማያገለግሉና መወገድ ያለባቸው አራት (4) መኪናዎች (የሰሌዳ ቁጥር 4-02825፣ 4-02526፣ 4-12145 እና 4-03100) እና አራት (4) ሞተር ሳይክሎች (የሰሌዳ ቁጥር 4-0451 ሱዙኪ፣ 4-1199 ሱዙኪ፣ 4-1291 ሱዙኪ እና 4-03153 ሊፋን) ከመ/ቤቱ ቅጥር ግቢ ውጭ መንገድ ዳርና የተለያዩ ቦታዎች ቆመው የሚገኙ መሆኑ፤ በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

3.3. የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት በየበጀት ዓመቱ የመ/ቤቱን ሂሳብ አዲት አድርጎ መያዊ አስተያየትና የማሻሻያ ሃሳቦች ያቀረበ ሲሆን፣ በተሰጠው የአዲት አስተያየት መሰረት መ/ቤቱ ተገቢውን እርምጃ የወሰደ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-
የ2013 በጀት ዓመት ግኝቶች፤

- ከበጀት ዓመቱ ውጭ ተከፍሎ የተመዘገበ የወጪ ሂሳብ የተገኘ መሆኑ፤
- ግልጽ የጨረታ ማስታወቂያ በማውጣት መፈጸም ያለበት ግዢ ያለውድድር በቀጥታ የግዢ ዘዴ የተከናወነ መሆኑ፤
- በገቡት ውል መሰረት ባለመፈጸማቸው ከተለያዩ ድርጅቶች መሰብሰብ የሚገባው የጉዳት ካሳ ብር 12,433,614.49 ያልተሰበሰበ መሆኑ፤
- በትክክለኛው ሂሳብ መደብ ያልተመዘገበ የወጪ ሂሳብ የተገኘ መሆኑ፤
- በወቅቱ ያልተወራረደ ተሰብሳቢ ሂሳብ የሚገኝ መሆኑ፤
- በወቅቱ ያልተወራረደ ተከፋይ ሂሳብ የሚገኝ መሆኑ፤ በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

ከላይ የተዘረዘሩት ግኝቶች ላይ የማስተካከያ እርምጃ እንዲወሰድ ያሳሰብን ቢሆንም የማስተካከያ እርምጃ አልተወሰደም፡፡

የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት

ሚያዝያ 2015